



55 WORKSHOPS

Elke deelnemer kan aan drie workshops deelnemen. Er zijn in totaal 55 workshops: workshopronde A duurt van 9.00 – 9.45 uur, workshopronde B van 10.00 – 10.45 uur en workshopronde C van 11.00 – 11.45 uur. Workshopronde D vindt 's middags vanaf 15.00 uur plaats; deze workshops (Papiaments en Spaans) kunnen ook door deelnemers die in een andere tijdzone wonen, worden gevolgd.

Inschrijven voor de workshops gebeurt tegelijk met het aanmelden voor het Congres Levende Talen 2020 dat dit jaar online wordt gehouden. Het volledige programma van het congres en de mogelijkheid om u in te schrijven, vindt u op de website <congres.levendetalen.nl>.

WORKSHOP A1

Mvt-onderwijs tussen taalvaardigheid en inhoud

Eva M. Knopp (Meesterschapsteam Moderne Vreemde Talen / Radboud Universiteit) & Bert Le Bruyn (Meesterschapsteam Moderne Vreemde Talen / Universiteit Utrecht)

In deze workshop presenteren we twee visies op het doel van mvt-onderwijs. Bij de ene visie gaat het om de ontwikkeling van lexicale en grammaticale kennis met het oog op een zo hoog mogelijke score op de verschillende taalvaardigheden. Bij de andere visie gaat het vooral om de ontwikkeling van kennis en reflectie over taal en cultuur om zo de eigen taal/talen en cultuur/culturen in perspectief te kunnen plaatsen. Met de deelnemers kijken we welke visie voor hen centraal staat en evalueren we voorstellen voor integratie van beide visies (ERK, Curriculum.nu). Tot slot kijken we naar de gevolgen voor drie centrale aspecten in het vervolg van Curriculum.nu: doorlopende leerlijnen, eindtermen en toetsing.

Alle talen – alle sectoren behalve wo

WORKSHOP A2

Associëren en spoken word

Annemarie van den Brink & Trea Scholten (Tools voor Taal)

Ga met Tools voor Taal het experiment aan! Ervaar hoe associëren in een online-setting met deelnemers of leerlingen werkt, om vervolgens samen een gesproken gedicht te maken. Eerst laten we de deelnemers aan onze workshop kennismaken met verschillende associatietechnieken. Via klank, betekenis, ritme en woordbeeld verzamelen we de ingrediënten voor een *spoken-word*tekst. Daarna maken we een gedicht, dat we in de traditie van *spoken word* aan elkaar voordragen. Natuurlijk met een lekker ritme, tempo en een goede intonatie voor het publiek: onszelf!

Alle talen – alle sectoren behalve po en wo

WORKSHOP A3

Ik hoor je wel, maar zie je niet! Activerende didactiek in de online taallessen

Alie Kammenga (De Talengroep)

Hoe zorg je ervoor dat leerlingen actief betrokken zijn en blijven tijdens de taallessen? In een offline les is dat soms al lastig, maar in een online les is dit helemaal een uitdaging! Hoe behandel je een leestekst en bereik je dat leerlingen daadwerkelijk beter gaan lezen? Welke online tools kun je handig inzetten om leerlingen tijdens de les 'er bij te houden' bij spreken en schrijven? In deze online workshop komen kleine didactische ingrepen voorbij waarvoor je niet per se een digitaal wonder hoeft te zijn. En die je zowel online als offline in de les van morgen kunt inzetten.

Alle talen – alle sectoren

WORKSHOP A4

Doorlopende leerlijn kennis van land, cultuur en actualiteit

Irma Nentjes (NUFFIC-LinQ medewerker en docent Frans)

Wat zouden alle leerlingen volgens jou moeten weten over de Frans-/Duitstalige landen, cultuur en actualiteit? Welke onderwerpen vind jij nou echt belangrijk, wat zou jij je leerlingen willen meegeven en hoe zet je dit in een doorlopende leerlijn van klas 1 tot en met 6? Tijdens de webinar krijg je duidelijke handvatten voor het ontwikkelen van een eigen doorlopende leerlijn. Je gaat nadenken over thema's waarvan jij vindt dat ze relevant zijn. Wij maken een eerste aanzet voor een doorlopende leerlijn voor jouw vak. We gebruiken daarvoor een voorbeeldleerlijn die is ontwikkeld door de LinQ-expertisegroep.

Frans | Duits – alle sectoren



WORKSHOP A5

Grammaticaal taalbewustzijn in de vakken Nederlands, Engels, en Duits: wie/wat + waar ben ik nou eigenlijk mee bezig?

Gijs Leenders (Amadeuslyceum, Utrecht / Universiteit Utrecht)

In deze workshop leer je hoe je met behulp van taaloverstijgende inzichten je huidige lespraktijk kunt verrijken. Weet jij eigenlijk wat jouw collega's doen bij de andere talen? (Hoe) kan kennis van de ene taal van pas komen bij (het leren van) een andere taal? En hoe bereik je taalbewustzijn bij leerlingen? We bekijken de mogelijkheden aan de hand van een grammaticadidactiek die momenteel in ontwikkeling is en we denken samen na over de mogelijkheden die taaloverstijgend werken kan bieden!

Alle talen – vmbo | havo | vwo | gymnasium

WORKSHOP A6

Toveren met taal: nonsens, anagrammen, taalgrappen, taalspellen, taalraadsels / Zaubern mit Sprache: Nonsens, Anagramme, Sprachwitze, Sprachspiele, Sprachrätsel

Filip De Nys (Universiteit Antwerpen, School of Education / Deutschdidaktik)

Een workshop boordevol taal. De deelnemers worden voortdurend verrast en proeven honderduit van de speelse buitelingen die Duits biedt. Nonsensgedichten vormen de aanzet, dan verkennen we de fascinerende wereld van het anagram, we sluiten het taalverhaal af met enkele ludieke taalspellen, pakkende taalraadsels en natuurlijk een rits taalgrappen. De workshop is geschikt voor leerkrachten en studenten Duits. Zij gaan de Duitse taal in al haar onverwachte kronkelingen verkennen en krijgen op het eind een kant-en-klaarpakket werkbladen (A1 tot en met B2) om in de klas te toveren met taal. Kortom: 'der Deutschlehrer als Zauberer / die Deutschlehrerin als Zauberin'.

Duits – alle sectoren

WORKSHOP A7

Spreken handlungsorientiert gestalten

Simona Gnade (Goethe Institut Amsterdam)

Die Lernenden im Unterricht aktiv zu beteiligen und sie möglichst oft zum Sprechen zu bringen ist eine Herausforderung für den Unterrichtsalltag. Sprachunterricht ist nicht immer auch Sprechunterricht, jedoch lernt man eine Sprache nur dann richtig gut, wenn man sie auch sprechen übt. Im Laufe dieses Webinars soll daher die Sprechfertigkeit einmal genauer unter die Lupe genommen werden: Wann ist Sprechen eigentlich Zielfertigkeit? Wie schaffen wir authentische Kommunikationssituationen und welche Übungsformen eignen sich zum Aufbau der Sprechfertigkeit? Wie können wir den Unterricht so gestalten, dass der Sprechanteil der Lernenden auch bei großen Gruppen hoch ist?

Duits – alle sectoren behalve po

WORKSHOP A8

Spreekwoorden en gezegdes in drie talen: Engels, Nederlands en Turks

Mehmet Uz (Lingecollege, Tiel)

In deze workshop gaan we de meeste gebruikte spreekwoorden en gezegdes in drie talen leren en oefenen (Engels, Nederlands en Turks). Uiteraard gaan we het ook over taalgebruik en de cultuurverschillen tussen deze drie landen hebben.

Engels | Nederlands | Turks – alle sectoren



WORKSHOP A9

How to organise a theatre workshop online

Barbara Roosken (Fontys Lerarenopleiding Tilburg) & Maurice Gerrits (Dongemond College, Raamsdonksveer)

Maurice works at a secondary college and Barbara at a teacher education department. We both had to reinvent our teacher identity when the lockdown started. In this session we will share our experiences of a workshop to beginning teachers of English as a foreign language in March 2020. We asked them to record a particular scene taken from *Death of a Salesman* by Arthur Miller. Come and join us today and share practical tips regarding online teaching.

Engels – vmbo | havo | vwo | gymnasium | wo

WORKSHOP A10

De actiegerichte benadering in de praktijk!

Jeanette Noordermeer (Carolus Borromeus College, Helmond / Uitgeverij Talenland)

Tijdens deze workshop neem ik jullie mee op reis door de mogelijkheden die de actiegerichte benadering biedt. Met voorbeelden uit mijn eigen lessen en die van jullie wil ik tijdens deze workshop een raamwerk bieden dat een beter beeld geeft van deze benadering en je ideeën meegeven die je direct kan toepassen in de les.

Frans – vmbo | havo | vwo | gymnasium

WORKSHOP A11

De vernieuwde syllabus Nederlands vmbo tl/gl en leesonderwijs

Mara Rooijmans (Stedelijk College Eindhoven)

In 2018/2019 heeft een syllabuscommissie (CvTE) een nieuwe syllabus Nederlands vastgesteld voor vmbo tl/gl. De vernieuwing heeft betrekking op de samenvattingsopdracht. In deze workshop gaan we in op wat die vernieuwing verandert en hoe je die verandering kunt integreren in je onderwijs, waardoor leesonderwijs weer leesonderwijs wordt in plaats van examentraining. We bekijken de voorbeeldopdrachten die de syllabuscommissie maakte en maken zelf ook oefenopdrachten die je in kunt zetten in je leeslessen.

Nederlands – vmbo tl/gl

WORKSHOP A12

Lesmateriaal ontwerpen voor Nederlands: van taak tot leertaak

Nienke Nagelmaeker (Coornhert Gymnasium Gouda) & Hanneke Gerits (Lorentz Casimir Lyceum, Eindhoven)

In deze bijeenkomst leer je hoe je met kleine ingrepen het leerrendement van opdrachten (uit een lesboek) kunt vergroten. Wanneer is er sprake van echt leren, aan welke voorwaarden moet een opdracht voldoen om tot leren te komen en wat is het verschil tussen taken en leertaken? We bespreken die kwesties aan de hand van voorbeelden uit de schoolboekpraktijk (je kunt je eigen opdrachten en/of lesboek meenemen) en bewerken die voorbeelden samen tot leerzamere opdrachten voor leerlingen voor het vak Nederlands.

Nederlands – vmbo | havo | vwo

WORKSHOP A13

Van fictie naar literatuur: de brug van klas 3 naar klas 4

Marieken Pronk (De Talengroep)

Van Percy Jackson naar Harry Mulisch, van *De waanzinnige boomhut* naar *Boven is het stil*: de overgang van fictie in klas 3 naar de ‘verplichte’ kost in klas 4 is voor veel leerlingen groot. Hierdoor verdwijnt veelal het leesplezier. In deze workshop gaan we in op het verkleinen van die overgang door in klas 3 gerichte opdrachten aan te bieden. Door aan te sluiten bij hun leesniveaus en leerlingen vast te laten proeven van literatuurgeschiedenis (mét voorbeelden voor het eigen lesprogramma) zorgen we voor een ‘zachte landing’ in de bovenbouw.

Nederlands – havo | vwo | gymnasium



WORKSHOP A14

Vreemdetalendidactiek!

Sebastiaan Dönszelmann (Vrije Universiteit), Catherine van Beuningen (Hogeschool Utrecht), Anna Kaal (Hogeschool Amsterdam) & Rick de Graaff (Universiteit Utrecht)

In deze workshop nemen we je actief mee in drie domeinen van de vreemdetalendidactiek: didactische vertrekpunten, vaardigheden en vakinhoudelijk bewustzijn. De afgelopen jaren heeft de vreemdetalendidactiek een grote ontwikkeling door- gemaakt. Binnen scholen, promotietrajecten, Europese projecten en leergemeen- schappen: ervaringen en onderzoek naar de didactiek van het mvt-onderwijs bloei- en! En dat zien we ook terug in landelijke ontwikkelingen zoals curriculum.nu. Maar hoe pas je al dat nieuws nu toe in het klaslokaal? Kom gerust langs in deze workshop vol praktische en didactische opdrachten, achterliggende theorie en concrete hand- reikingen.

Alle talen – alle sectoren

WORKSHOP A15

Nedersaksisch in het basisonderwijs

Hendrik Jan Bökkers (Ijsselacademie, Zwolle)

Introductie curriculum Nedersaksisch, uitwisseling van werkvormen, pilotscholen.

Nedersaksisch – po

WORKSHOP A16

Het interview als schoolexamenonderdeel

Robert Chamalaun (Udens College, Uden / Radboud Universiteit)

In het Referentiekader Taal staat duidelijk verwoord dat leerlingen op 2F, 3F en 4F op effectieve wijze moeten kunnen deelnemen aan gesprekken. Veel docenten Nederlands zijn echter huiverig voor het toetsen van gespreksvaardigheden in het schoolexamen vanwege praktische bezwaren en de beoordelingsproblematiek. Enkele jaren geleden heb ik een opdracht bedacht die deels tegemoetkomt aan deze bezwa- ren. In deze workshop laat ik de opdracht zien waarin leerlingen elkaar interviewen over een boek dat zij gelezen hebben. De ervaringen met deze opdracht zijn overwe- gend positief. Het toont aan dat gespreksvaardigheid niet alleen praktisch te organi- sieren is, maar ook zeker toetsbaar is.

Nederlands – vmbo | havo | vwo | gymnasium | vavo | mbo

WORKSHOP A17

Bilingüismo infantil: desmontando mitos

Montserrat Vidal García (La Sabika Taal)

Hay muchas ideas acerca del aprendizaje de idiomas a edades tempranas que no siempre son correctas, sin embargo se mantienen entre los padres y a veces entre los profesionales que trabajan con los niños. Con frecuencia la primera persona a la que muestran sus inquietudes o hacen sus preguntas es al profesor de idiomas. ¿Respondemos con una base sólida a sus dudas?, ¿reflexionamos y actualizamos nuestro conocimiento acerca de la forma en la que los niños crecen en un ambiente bilingüe/multilingüe? Este taller es una oportunidad para analizar qué hay de realidad detrás de muchas creencias comunes.

Spaans – alle sectoren



WORKSHOP B1

Online voortgang volgen in plaats van woordjetoetsen afnemen

Lisa Potma (WRTS) & Suzanne Lustenhouwer (Tools for Pedagogy)

Nemen we woordjetoetsen af om de kennis van leerlingen te testen, om ze te motiveren om iets voor school te doen, of simpelweg omdat het op het programma staat? In de afgelopen maanden zijn veel docenten overstapt naar digitale middelen om hun lessen te geven. Veel van deze online tools kunnen ook gebruikt worden om de voortgang te volgen in plaats van woordjetoetsen af te nemen. Minder toetsen zorgt voor minder druk bij scholieren en als dat online gebeurt levert het bovendien minder nakijkwerk op. We openen graag de discussie rondom toetsen afnemen en voortgang volgen en laten aan de hand van online leerplatform WRTS zien hoe je digitaal de voortgang van je leerlingen kunt volgen.

Alle talen – vmbo | havo | vwo

WORKSHOP B2

Talig aan de slag met muzische impulsen

Karen Reekmans (Hogeschool PXL Hasselt, België)

De focus van deze workshop is ontwikkelingsgericht muzisch taalonderwijs. We inspireren je met enkele praktijkvoorbeelden van multidisciplinaire workshops beeld, muziek, drama en beweging die we ontwierpen voor meertalige basisscholen met schooltaal Nederlands. De leerlinggestuurde, interactieve werkvormen zijn tevens betekenisvol voor vroeg vreemdetalenonderwijs in de basisschool. We kiezen voor impliciet taal leren door taal als middel te gebruiken om de activiteiten aan te kondigen, erover in interactie te gaan en te reflecteren op het creatieve proces. Meer info via bit.ly/CLT3evUxLF

Alle talen – po

WORKSHOP B3

Meer & beter samen spreken; formatief werken bij spreek- en gespreksvaardigheid mvt

Sergej Visser (Bureau ICE)

In het vo wordt bij mvt veel aandacht besteed aan vocabulaire en grammatica. Voor spreek- en gespreksvaardigheid blijft weinig tijd over. Tegelijkertijd weten we dat deze focus op woordjes en zinsbouw niet direct leidt tot een betere taalbeheersing. Toch leer je een vreemde taal om te kunnen communiceren. Bovendien leer je een vreemde taal ook veel beter door deze te gebruiken. In deze training maak je daarom kennis met formatieve (leerdoelgerichte) werkvormen om elke leerling in je klas stapsgewijs te trainen in spreken en gesprekken voeren. Hiermee worden je lessen effectiever, afwisselender én leuker!

Alle talen – alle sectoren behalve po en wo

WORKSHOP B4

‘Ontsnap’ de toets: de escape classroom

Amy Klipp (Hogeschool Leiden)

De escape room bevat een serie puzzels die je – samen met je groep – oplost om alles tot een goed eind te brengen. Behalve leuk, worden ze steeds vaker ingezet als een manier om kennis van leerlingen te toetsen. In deze workshop worden de ervaringen van de eigen escape room gedeeld, we praten over hoe en waarom zelf een escape classroom te creëren, en waar mogelijk maken we een begin met het zélf ontwerpen van een puzzel. Tip: zorg dat je iets bij de hand hebt om QR-codes te lezen.

Alle talen | Engels | Nederlands – po | wo



WORKSHOP B5

Lesen, hören, wissen spielen: Das große Deutsch-macht-Spaß Quiz-Brett-Spiel

Kitty Zootjies (Amadeus Lyceum, Vleuten)

Het eentalig Duitse spel is speciaal voor het onderwijs geconcipieerd en kan tegelijkertijd door tot 32 personen op 3 niveaus gespeeld worden: ERK A1-B2/C1. (Voor)lezen, uitspraak, luisteren en klv zijn de vaardigheids- en kenniscomponenten die via het spel geoefend worden. En er mag gelachen worden. Deelnemers maken een reis door de Duitstalige landen en beantwoorden vragen in zes categorieën. Ze worden soms geholpen of gehinderd door jokers, geluks- of pechkaarten en grappige opdrachten. Na een korte inleiding over de opzet en de regels van het spel alsmede de ermee gemoeide vaardigheden spelen de workshopdeelnemers het spel (ca. 10-15 min.)

Duits – umbo | havo | vwo | uavo

WORKSHOP B6

Taaltaak in samenspraak!

Eveline Kester (Uitgeverij Talenland / NHL Stenden)

Taakgericht leren is de toekomst volgens Curriculum.nu. In deze workshop laat ik zien hoe je taaltaken op een activerende en communicatieve manier in je lessen kunt inpassen. Daarnaast worden voorbeelden gegeven van taaltaken, waarbij gebruik wordt gemaakt van digitale tools voor een actiegerichte aanpak. Bovendien worden er tips gegeven voor het zelf creëren van taaltaken.

Engels | Frans | Nederlands – umbo | havo | vwo | gymnasium

WORKSHOP B7

Échte taalgebruikssituaties in de les; Engels als voertaal, ook tussen leerlingen

Herre van Brug (Boom voortgezet onderwijs) & Leslie Piggott (NHL Stenden)

Hoe kun je op een haalbare manier inhoud geven aan het gebruik van Engels als voertaal in de les? Niet alleen in gesprek van docent naar leerling, maar ook tussen leerlingen onderling. Ook als leerlingen samenwerken aan een opdracht wil je dat ze dat in het Engels doen. Alleen zo leer je de taal echt goed beheersen. In deze workshop worden vele direct toepasbare samenwerkingsvormen besproken waarin de leerlingen op een functionele manier met elkaar in de doeltaal in gesprek gaan.

Engels – umbo | havo | vwo | gymnasium

WORKSHOP B8

Online mini-cursus Nederlandse zinsbouw voor hoogopgeleide anderstaligen

Mehmet Uz (Lingecollege, Tiel)

Tijdens deze workshop wordt een interactieve mini cursus gegeven over de correcte zinsbouw in het Nederlands voor hoogopgeleide Turks- en Engels sprekkenden.

Engels | Nederlands | Turks – alle sectoren

WORKSHOP B9

Il était une fois ...

Alike Last (Taalleermethoden.nl / Vrolijk & Frans)

In co-creatie gaan we een Franstalig verhaal scheppen met de zeven meest gebruikte werkwoorden van de Franse taal, waarbij doeltaal=voertaal. De workshopleider laat een kort voorbeeld zien en coacht jou en je collega's om in samenspraak een boeiend verhaal te laten ontstaan. Hiermee krijg je een paar praktische Comprehensible Inputtechnieken (begrijpelijke inputtechnieken) in handen, om met je eigen leerlingen eens uit te gaan proberen. CCI-technieken zorgen voor spontane taalverwerving op de lange termijn, want ze spelen in op diepgaande onbewuste taalverwervingsprocessen. Ze brengen tevens veel leerplezier met zich mee, omdat de lessen gebaseerd zijn op de eigen interesses en bijdragen van de leerlingen.

Frans – alle sectoren behalve wo



WORKSHOP B10

Taaldiversiteit en burgerschap

Albert Bartelds (IJsselacademie, Zwolle)

Met je leerlingen het gesprek aan gaan over diversiteit en burgerschap? Talige diversiteit vormt hiervoor een prachtig startpunt. Albert Bartelds, streektaalfunctionaris in Overijssel, geeft sinds 2012 workshops hierover op het Deltion College in Zwolle. In deze workshop krijg je hands-on lesmateriaal dat je kunt gebruiken in lessen over streektaal en talige diversiteit, plus volop voorbeelden van gespreksthema's, anekdotes en omgang met uitdagende situaties in dit soort lessen. Albert is stiekem entertainer in hart en nieren; een workshop van hem is dus niet alleen ter lering, maar zeker ook ter vermaak.

Fries | Limburgs | Nederlands | Nedersaksisch – vmbo | havo | vwo | gymnasium | mbo

WORKSHOP B11

Overall communicatie: over taalonderwijs en arbeidsmarkt

Lara Meijer & Clara Bovenberg (Clusius College, Alkmaar)

Hoe bereiden we mbo-studenten voor op de arbeidsmarkt? Worden de referentiekaders zodanig aangeboden dat de studenten goed toegerust de arbeidsmarkt kunnen betreden? Of denkt die arbeidsmarkt hier misschien anders over? Kortom: sluit ons taalonderwijs voldoende aan op de arbeidsmarkt? Tijdens deze workshop nemen de presentatoren het publiek op een interactieve wijze mee in het onderzoek Taal voor een dynamische arbeidsmarkt (TDA). Voor dit onderzoek zijn er door mbo-scholen verschillende interventies ontwikkeld en getest. Er wordt kennisgemaakt met de interventie van het Clusius College: 'Overall communicatie'. Een op maat gemaakte lessenserie over de communicatievaardigheden van de mbo-studenten op het Clusius College.

Nederlands – mbo

WORKSHOP B12

Leesmotivatie in een kaderberoepsgerichte brugklas

Veerle Dirksen (Stedelijk College Eindhoven)

Hoe kan een lessenreeks de leesmotivatie van brugklasleerlingen van de kaderberoepsgerichte leerweg bevorderen? Voor mijn afstudeeronderzoek ontwikkelde ik een lessenreeks gebaseerd op *De Leescyclus*, de didactische aanpak van Iris Kamp, Janneke de Jong-Slagman en Peter van Duijvenboden (*Jeugdliteratuur en didactiek*, 2019). Ik bedacht een ludieke manier om boeken uit te kiezen. Van deze werkwijze en de verandering die zich bij de leerlingen voltrok doe ik verslag in deze bijeenkomst. Ik laat zien hoe ik met mijn brugklas tot leesplezier kwam en welke didactische werkvormen ik daarbij inzette.

Nederlands – vmbo kader/basis

WORKSHOP B13

Spiegels en vensters: literatuuronderwijs brengt inzicht in 'de mens'

Marloes Schrijvers (Hogeschool Rotterdam / Lerarenopleiding Nederlands)

'Books give us windows into the lives of others and mirrors so that we can better see ourselves', zo stelt auteur John Green. Fictie en literatuur vormen een veilige omgeving voor onze zoektocht naar onszelf en hoe we ons tot anderen verhouden: wie ben ik, wie wil ik zijn, wie is de ander? Via literatuuronderwijs ontmoeten leerlingen anderen die in het werkelijke leven soms ver van hen afstaan. In mijn promotieonderzoek heb ik samen met docenten een literatuurdidactiek ontwikkeld die het inzicht in 'de mens' van havo 4-leerlingen bleek te bevorderen. Bovendien werden leerlingen meer gemotiveerd voor literatuuronderwijs. In deze workshop schets ik de principes van de didactiek. Er wordt thematisch gewerkt rondom korte verhalen, waarbij leerlingen leren om interne dialogen met en externe dialogen over die verhalen aan te gaan. Ook is er aandacht voor leeservaringen als verbeelding, inleving, en bewustwording van taal en stijl in verhalen, gekoppeld aan het hanteren van het literaire begrippenapparaat. Deelnemers aan de workshop ervaren enkele taken aan den lijve en ontdekken hoe ze de didactische principes en taken met kleine ingrepen in hun eigen lespraktijk kunnen inzetten.

Nederlands – vmbo | havo | vwo (mogelijk ook interessant voor mut-docenten)



WORKSHOP B14

Gijsbrecht – Historische letterkunde te lijf met kunst

Ninet Kaijser (Hoosh Educatie)

Onderzoek doen is een vast onderdeel geworden in het curriculum. Artistiek onderzoek – een actieve wijze van onderzoeken waarbij leerlingen door het maken van kunst een onderzoek doen – is een van de manieren waarop dat gestalte kan krijgen. Hoosh Educatie ontwikkelde De Première, een kunsteducatief project rondom Vondels klassieker *Gijsbrecht van Amstel*. Binnen dit project hebben de leerlingen de keuze uit circa vijftien online onderzoeken. Voor de beantwoording van de onderzoeksvraag gebruiken de leerlingen niet alleen de bronnen, maar maken ze ook een artistiek product om tot hun antwoord te komen.

Nederlands – havo | vwo | gymnasium | wo

WORKSHOP B15

Het leesonderwijs: samen kunnen we het écht anders doen

Karen Wentzel (Wentzel Communicatie / Blink)

Het leesonderwijs en de leesvaardigheid van scholieren komen vaak negatief in het nieuws. Misschien terecht, maar hoe meer belang we hechten aan internationale rankings en hoe meer we toetsen, des te verder we afdwalen van het echte lezen. Deze workshop laat zien hoe een leerlijn lezen van po tot en met vo eruit kan zien als je: leesmotivatie centraal stelt, toetsdwang loslaat, wetenschappelijke inzichten volgt en muurtjes omverhaalt (muurtjes tussen technisch-vloeiend-begrijpend lezen, tussen fictie-non-fictie, tussen po en vo en tussen leesvaardigheid en andere vaardigheden). Ik bespreek recente onderzoeken naar leesvaardigheidsonderwijs en vertaal deze naar praktische aanwijzingen en lesvoorbeelden.

Nederlands – po | havo | vwo | gymnasium

WORKSHOP B16

Planting Languages. Seeds of Succes.

Hilde de Smedt (Foyer vzw Brussel) & Isabelle Barth (Multilingual Café)

Planting Languages is een Europees Erasmus+ project dat jonge en toekomstige meertalige ouders wil ondersteunen in het maken van goede keuzes bij het gebruik van de verschillende talen. Ouders worden aangezet tot eigen keuzes en het versterken van hun rol. In het kader van het project worden verschillende instrumenten ontwikkeld. Het is de bedoeling dat ouders deze zelfstandig of met ondersteuning van een professioneel gaan gebruiken. In deze workshop laten we je kennismaken met belangrijke principes en met de manier waarop we dit aan de ouders aanbieden. We doen dit onder meer aan de hand van cases.

Alle talen- alle sectoren (voertaal Engels)

WORKSHOP B17

¿Preparados para dar clases en línea? La enseñanza del español en tiempos de Corona.

Fernando Collantes Cortina (Insula College) & Daniel Valle Robles (Academie Tien)

La mayor parte de los profesores de español nos tuvimos que adaptar en poco tiempo a una nueva manera de dar clases, lo que supuso muchas horas de trabajo y de sueño. En este taller vamos a ver qué herramientas y plataformas podemos usar para que nuestras clases no pierdan la esencia que siempre hemos dado a nuestras clases presenciales.

Spaans – alle sectoren



WORKSHOP C1

#DIEP

Kitty Zoontjes (Amadeus Lyceum, Vleuten)

Ruim een jaar is een werkgroep onder de naam #DIEP actief om een didactiek te formuleren speciaal voor het vmbo. Leerlingen uit dit schooltype vinden Duits vaak saai en niet aantrekkelijk als vak. DIEP staat voor Duits Is Een Praktijkvak en heeft een aanpak ontwikkeld om dit te veranderen. In de workshop wordt deze didactiek gepresenteerd en ervaren. Van de deelnemers wordt een actieve bijdrage verwacht. De workshop is ook interessant voor vmbo-docenten van andere talen.

Alle talen – vmbo | havo | vavo

WORKSHOP C2

Levendig converseren in de doeltaal vanaf het begin

Sonja van Boxtel & Gabriël Hoezen (TU Delft)

In deze workshop laten we je met videofragmenten zien én ervaren hoe je op basis van een gesproken tekst een relevant, interessant en levendig groeps gesprek kunt voeren met beginners. Dat laatste doen we door met elkaar te oefenen aan de hand van een voorbeeldtekst en tips uit te wisselen. Geschikt voor alle tweede- en vreemdetal docenten die veel willen spreken in de les! Taal docenten willen dat leerlingen of cursisten de geleerde woorden, uitspraak en grammatica toepassen in zo natuurlijk mogelijke gesprekken. Maar hoe bereik je deze samenspraak? In Delft oefenen cursisten dat in groepsconversaties met de docent.

Alle talen – alle sectoren behalve po

WORKSHOP C3

Een klas vol verhalen

Anca de Vries (Aeres Hogeschool Almere)

Of je die praatjesmakers in de klas nu aan het kletsen wilt krijgen of leerlingen wilt laten schrijven, verhalen hebben een bijna magisch effect dat perfect te gebruiken is in de taallessen. In deze workshop gaan we kijken naar verschillende manieren om verhalen in te zetten om studenten aan hun taal- en communicatievaardigheden te laten werken. Variërend van spellen en werkvormen die ook voor de beginnende taalleerder leuk zijn, tot het daadwerkelijk publiceren van een boek met de klas. Tijdens deze workshop krijg je allerlei ideeën en materialen om volgende week met storytelling aan de slag te gaan.

Alle talen – alle sectoren

WORKSHOP C4

Graphic Novels im DaF-Unterricht

Ewout van der Knaap (Universiteit Utrecht)

Mit literarischen Texten und mit Film kann ab A2-Niveau an sprachlichen Zielen gearbeitet werden. Sie eignen sich ebenfalls für ästhetische, interkulturelle und moralische Zwecke. Graphic Novels (Bildromane) bilden eine besondere Kategorie. Im Workshop sollen einige Titel vorgestellt werden und Aufgabenformate ausprobiert werden.

Duits – alle sectoren behalve po en wo



WORKSHOP C5

Deutsch im Beruf

Paul Marcelis (ROC Nijmegen / Deutsch im Berufskontext / Ler(n)ende Euregio) & Gudrun Müller (Goethe-Institut Amsterdam)

In diesem Workshop stehen zwei Dinge zentral: a. Möglichkeiten von Deutsch im Beruf. Dran kommen besondere und sehr attraktive Aktionen in der grenzüberschreitenden Kooperation von ROCs und Berufskollegs in der Lernenden Euregio. b. Zertifizierungsmöglichkeiten, die die Stiftung Deutsch im Berufskontext in Kooperation mit dem Goethe-Institut entwickelt hat. Es geht um Prüfungen, ihren Hintergrund, Erfahrungen in Berufsschulen damit und Möglichkeiten, dieser Stiftung beizutreten und das entwickelte Testmaterial selber einzusetzen.

Duits – umbo | mbo

WORKSHOP C6

Een nieuwe kijk op leesvaardigheid

Ed de Boer (DBP-Taalstad)

De didactiek van de leesvaardigheid volgt in het algemeen de toetsvorm: een tekst met vragen erbij. Voor het examenjaar is dat ook een prima training, maar de wetenschap laat nu zien dat een aanpak zonder vragen de leesvaardigheid meer vergroot. Wij presenteren een integrale benadering van de vier vaardigheden waarin lezen steeds het uitgangspunt is voor de vervolgoeddrachten en de actieve beheersing van woordenschat en automatisering van basale grammatica centraal staan. De deelnemers oefenen zelf met de werkvormen die we ook voor de leerlingen hanteren.

Duits | Engels | Frans | Italiaans – alle sectoren behalve po en wo

WORKSHOP C7

Domein F uit het verdomhoekje: relevantie en ideeën

Florentine Krijnen & Thomas de Bruijn (Radboud Pre-University College of Society)

De diversiteit en mogelijkheden van onze schoolvakken, hebben een eigen plek in de examenprogramma's van Nederlandse taal- en cultuur (ntc) en moderne vreemde talen (mvt), namelijk onder Domein F: oriëntatie op studie en beroep. Opvallend genoeg kent dit domein geen inhoudelijke omschrijving waarin leerdoelen geformuleerd zijn waaraan de leerlingen, aan het eind van de schoolloopbaan moeten kunnen beantwoorden. Het feit dat er geen eindtermen zijn, wil echter niet zeggen dat hierin geen rol voor de docent in het vo is weggelegd. Onze verantwoordelijkheid reikt verder dan de deur van de school en de dag dat de leerlingen met een diploma de school weer verlaten.

Duits | Engels | Frans | Nederlands | Spaans – havo | vwo | gymnasium

WORKSHOP C8

Spraakmakende werkvormen voor vocabulaireverwerving!

Masja Mesie & Peggy van Hoesel (De Talengroep)

'Zweten, weten en vergeten'. Zo ziet woordenschatverwerving er bij veel leerlingen uit. Om ervoor te zorgen dat de woordenschat beklijft en wendbaar gebruikt kan worden door de leerling, moet deze in betekenisvolle en communicatieve situaties aan bod komen. Tijdens deze workshop delen we een aantal verrassende en doeltreffende werkvormen voor vocabulaireverwerving die je direct kunt inzetten in je (online) lessen in de onder- en bovenbouw. Van 'snel nog even woordjes stampen' naar een meer geïntegreerde én aansprekende aanpak van vocabulaireverwerving in de les!

Duits | Engels | Frans | Spaans – umbo | havo | vwo | gymnasium



WORKSHOP C9

Curriculum.nu: hoe nu verder in het primair onderwijs?

Janice Wieringa (Peetersschool, Amsterdam)

De voorstellen voor herziening van de kerndoelen en eindtermen Engels van het primair en voortgezet onderwijs zijn inmiddels bekend. Maar wat staat er eigenlijk in deze voorstellen? Waar zijn deze voorstellen op gebaseerd? Wat is er na politieke besluitvorming nog van overgebleven? Hoe zal het proces verder verlopen? En wat betekent dit concreet voor onze Engelse onderwijspraktijk?

Engels – po | *onderbouw vo*

WORKSHOP C10

Hoe krijg ik mijn leerlingen met plezier aan het lezen?!

Alike Last (Taalleermethoden.nl / Vrolijk & Frans)

Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat lezers op alle fronten beter scoren in het onderwijs en daarna. Lezen is dus bijzonder belangrijk, maar wordt steeds minder vaak en steeds minder goed gedaan. Hoe kun je vo en po- leerlingen met plezier aan het lezen krijgen en sterker nog, hoe kunnen ze levenslange lezers worden? We bespreken enkele tips en tools vanuit de lespraktijk van 'boekfluisteraar' Donalyn Miller. Donalyns leerlingen moeten 40 boeken per schooljaar lezen – van verschillende genres – en dat doen ze ook, zelfs buiten het schooljaar! Hoe krijgt Donalyn dat huzarenstukje voor elkaar?!

Engels | *Nederlands – alle sectoren behalve po*

WORKSHOP C11

Op naar studiesucces!

Nihayra Leona (Universiteit van Amsterdam)

Het studiesucces van studenten uit het Caribisch deel van het Koninkrijk blijft achter en Levende Talen Papiaments heeft zich dit jaar over dit probleem gebogen. De centrale vraag waar deze workshop zich op richt is: hoe kunnen Caribisch-Nederlandse studenten het hoofd bieden aan uitdagingen die ze tijdens hun studie tegenkomen. Hieronder vallen ook uitdagingen gerelateerd aan hun beheersing van het Nederlands als tweede taal. In deze workshop gaan de deelnemers actief aan de slag met het identificeren van de uitdagingen en krijgen ze handvatten aangereikt om deze uitdagingen aan te pakken.

Papiaments | *Nederlands – vavo | mbo | wo*

WORKSHOP C12

Nederlandse Gebarentaal; een kennismaking

Petra Bouterse (Petrabouterse.nl)

In deze workshop maak je kennis met de wereld waarin Nederlandse Gebarentaal gebruikt wordt. De Nederlandse Gebarentaal is een volwaardige taal. Natuurlijk leer je ook een paar gebaren. Er zal een wereld voor je open gaan. Dovencultuur is een prachtig verborgen parel.

NGT | *Alle talen – alle sectoren*

WORKSHOP C13

Is spreken belangrijker dan luisteren? Een interactieve workshop luister-taal voor sprekers van Fries, Limburgs, Nederlands, Nedersaksisch en alle andere dialecten en talen

Daan Hovens (Universiteit Maastricht)

U wordt meegenomen in een utopisch(?) gedachtenexperiment: wát als Nederland net als Noorwegen of Limburg zou zijn, een taalgebied zonder standaard-spreektaal? En wat zouden we daaruit kunnen leren voor het onderwijs in de meertalige klas? In deze ervarings-workshop zoeken we uit wat er gebeurt als Nederlanders uit verschillende regio's onderling niet automatisch allemaal op het standaard-Nederlands overschakelen. Een Friestalige praat Fries, een Limburgstalige reageert in het Limburgs, een Nedersaksisch-talige antwoordt in het Nedersaksisch, en een niet-dialectspreker in het Nederlands. Ook Brabants doet mee! We hopen tot enige tips voor in de meertalige klas te komen.

Alle talen – alle sectoren



WORKSHOP C14 Een doorgaande leeslijn po-vo

Gerdineke van Silfhout (SLO)

We gaan samen na wat we vanuit wetenschappelijke inzichten weten over de leesontwikkeling van jongeren en hoe de leesvaardigheid, leesmotivatie en het leesplezier gestimuleerd kunnen worden. Wat zijn succesfactoren die bijdragen en wat veelbelovende aanpakken en initiatieven in binnen- en buitenland? We focussen daarbij op de sleutelmomenten in de leesontwikkeling van leerlingen. Kortom: wat is het geheime recept voor de leessoep die elke leerling lust en elke school wil opdienen, in een doorlopende leerlijn van primair naar voortgezet onderwijs? Neem vooral ook je eigen school- en lespraktijken mee.

Nederlands – po | vmbo | havo | vwo | gymnasium

WORKSHOP C15 Debat op het vmbo!

Walter Freeman (Stichting Nederlands Debat Instituut)

Kritischer nadenken, (meer) zelfvertrouwen krijgen, samenwerken en weten hoe je je mening goed kunt onderbouwen. Dit zijn enkele belangrijke burgerschapsvaardigheden die je leert door te debatteren! Stichting Nederlands Debat Instituut is al meer dan 20 jaar actief in het onderwijs. Hoe je met vmbo'ers aan debatteren begint en hoe het binnen kerndoelen past, weten wij als geen ander! Tijdens deze workshop ga je zelf aan de slag met oefeningen die we ook met leerlingen doen en vertellen we hoe je deze oefeningen in je les kunt verwerken. De workshop wordt gegeven door Walter Freeman, die weet hoe je vmbo-leerlingen meekrijgt!

Nederlands – vmbo

WORKSHOP C16 Het gebruik van de App Schrijfprocessen in de klas.

Gert Rijlaarsdam (Universiteit van Amsterdam)

Er bestaat het beeld dat er twee typen schrijfaanpakken zijn. Er is de planner die eerst schematiseert, een lijstje of een bouwplan maakt. En er is de revisor, die het schrijven zelf nodig heeft om de gedachten op gang te brengen, en daarna stevig moet reviseren. De werkelijkheid van schrijfaanpakken is wat ingewikkelder. Met een gratis app kunnen leerlingen zich vergelijken met de rest van de klas en de rest van Nederland. Zij zien zichzelf te midden van anderen op vier dimensies: 1. de mate van planning-vooraf, 2. de mate waarin het formuleerproces lange of korte cycli kent; 3. de mate waarin de gedachtestroom over de inhoud vloeiend verloopt; 4. de mate waarin de eerste versie nog danig kan veranderen door revisies.

Tijdens de workshop simuleren we de gegevens van een klas, en bespreken de uitkomsten. U leert daarmee de mogelijkheden van de data kennen. We bespreken ook een les die leerlingen verschillende routes biedt om tot een goede tekst te komen.

Nederlands – bovenbouw havo/vwo | mbo (3/4)

WORKSHOP C17 El cine como integrador de competencias en la clase de ELE

Marcela Fritzier (Sin Fronteras / Katedra Herzlya Language and Culture)

Los textos audiovisuales como las películas, las series televisivas, los documentales o los vídeos publicitarios constituyen muestras de lengua reales y multiculturales, que incorporan los conceptos gramaticales en forma atractiva y variada y posibilitan un abanico de explotaciones dentro y fuera del aula. En este taller nos proponemos presentar a través de ejemplos concretos cómo llevar los textos audiovisuales a nuestras clases, ya sean presenciales o virtuales, individuales o grupales, y convertirlos en un recurso didáctico que integra las competencias comunicativas a los contenidos lingüísticos en los diferentes niveles de lengua y contextos educativos.

Spaans – vo | wo



WORKSHOP D1

Teatro en el aula

Nidia Vincent (Universidad Veracruzana, México)

Este taller tiene como objetivo utilizar textos dramáticos en español, como material de clase para fortalecer la expresión oral y la comprensión lectora de los estudiantes de español a partir de una mínima selección de escenas breves de obras de teatro contemporáneo, en las que interactúan pocos personajes que se expresan en un lenguaje cotidiano, en situaciones de comunicación específica, se trabajará con los participantes al taller en la lectura atenta, la comprensión del texto y la correcta entonación de los parlamentos. Asimismo, para enriquecer la sesión, se contextualizará al autor y a la obra para su mejor comprensión.

Spaans – vo | vavo | mbo

WORKSHOP D2

Het aanscherpen van het metalinguïstisch bewustzijn van leraren in een meertalige context

Merelynnne Williams (Instituto Pedagógico Arubano)

De workshop is bedoeld voor leraren die lesgeven in het Caribisch gebied (Aruba, Bonaire, Curaçao), omdat we ingaan op de rol die het Papiaments en onze specifieke vorm van meertaligheid optimaal ingezet kunnen worden in de klas ter bevordering van het metalinguïstisch bewustzijn.

Papiaments | Engels | Nederlands | Spaans – alle sectoren

WORKSHOP D3

Taaldocent in een meertalige klas: bruggen bouwen met *translanguaging*

Ellen-Rose Kambel (Rutu Foundation for Multilingual Intercultural Education)

& Emmanuelle Le Pichon-Vorstman (Ontario Institute for Education Studies, University of Toronto)

Translanguaging is een krachtige pedagogische strategie voor meertalige klassen. Wat betekent het om taaldocent te zijn in de wereld van vandaag? Met leerlingen die verschillende talen spreken en cultureel diverse achtergronden hebben. Hoe maak ik mijn klas inclusief? Hoe motiveer ik mijn studenten om een nieuwe taal te leren? In deze workshop geven we antwoord op bovenstaande vragen en stellen we een nieuwe aanpak voor die in 2019 werd gelanceerd: de Taalvriendelijke School. We laten zien waarom deze schoolbrede aanpak zo succesvol is. Verder geven we praktische voorbeelden van taaldocenten die hun onderwijs nieuw leven in hebben geblazen door middel van inclusieve interculturele strategieën.

Alle talen – po | umbo | havo | uwo | gymnasium | mbo



WORKSHOP D4

Leerlijnen Taal in het funderend onderwijs op Curaçao

Marta Romer-Dijkhoff (Dijkhoff Learning Unlimited) & Marion Snetselaar

In 2014 zijn de door leerkrachten en vakexperts ontwikkelde Leerlijnen voor het Educatiegebied Taal, Geletterdheid en Communicatie verschenen. In deze workshop willen we met FO-docenten (Funderend Onderwijs) de gebruiksmogelijkheden van de leerlijnen Papiamentu (2014) verkennen. Daartoe kiezen we een leerinhoud, aansluitend bij een specifiek kerndoel. We bekijken hoe deze leerinhoud is opgebouwd over het gehele Funderend Onderwijs (de leerlijn), bespreken in hoeverre deze terug te vinden is in lesmateriaal dat wordt gebruikt en, indien de tijd het toestaat, doen we een aanzet om de leerinhoud te vertalen in een lesactiviteit.

Papiaments | po inclusief speciaal onderwijs op de eilanden

